

INSTITUT PKB AGROEKONOMIK

**INSTITUT ZA NAUČNOISTRAŽIVAČKI RAD I
TRANSFER TEHNOLOGIJE U POLJOPRIVREDI**

Industrijsko naselje bb, 11213 Padinska Skela, Beograd

Poljoprivredna savetodavna i stručna služba Padinska Skela

BILTEN

broj 4

06.04.2011.

Tiraž: 300 primeraka

Tel: 011 8871 175, 8871 550, Fax: 011 8871 125, T.R.: 205-16141-68, 245-0133002101322-15
Matični br.: 07783647; Šifra delatnosti: 73103; Reg. br.: 01507783647; PIB: 101853967 E-mail: institutpkb@hotmail.com

SADRŽAJ

Produžen rok za obnovu registracije Poljoprivrednih gazdinstava

Anka Kačarević.....st. 3

Vreme setve soje

Anka Kačarević.....st. 3

Herbicidi u strnim žitima

Eleonora Onć Jovanović, dipl.ing.....st. 4

Ishrana teladi tečnom hranom

Dragoljub Krajnović, dipl.ing.....st. 7

PRODUŽEN ROK ZA OBNOVU REGISTRACIJE POLJOPRIVREDNIH GAZDINSTAVA

Ministarstvo poljoprivrede, trgovine, šumarstva i vodoprivrede produžilo je na molbu udruženja poljoprivrednika, rok za obnovu registracije poljoprivrednih gazdinstava do 30. aprila 2011. godine.

Od ove godine poljoprivrednici vrše obnovu registracije svog gazdinstva samo ako imaju neke promene. Ukoliko gazdinstva nemaju nikakvu promenu u odnosu na prethodnu godinu, poljoprivrednici treba da dostave samo izjavu o tome. Obrazac za ovu svrhu je upućen poljoprivrednicima na kućnu adresu, tako da ne moraju da dolaze u Upravu za Trezor, kao što je to bio slučaj prethodnih godina.

RATARSTVO VREME SETVE SOJE

Vreme setve je uslovljeno uslovima toplote i vlažnosti zemljišta. Setva soje je najčešće istovremeno kada je i setva kukuruza. Međutim, i soja i kukuruz se mogu sejati znatno ranije nego što je praksa mnogih proizvođača u nas. Neopravdan je strah proizvođača da rano posejana soja i kukuruz mogu stradati od slabijeg mraza. Jer, mlade iznikle biljke soje mogu da podnesu kratkotrajni mraz od - 3 do - 4°C. Osim toga, seme rano posejane soje sporije klija i niče, zbog manje povoljnih uslova toplote . U to vreme seme je u zemljištu zaštićeno od eventualne pojave jačeg mraza.

Prema tome, soja se može sejati znatno ranije nego što se to čini u nas, naročito na lakšim, toplijim i manje prevlaženim zemljištima. Na vlažnim, teškim, glinovitim zemljištima kasnije se seje, jer u previše ranoj setvi, usled prevlaženosti zemljišta, seme može da truli, naročito ako je setva obavljena na veću dubinu.

Za ranu setvu potrebna je vrlo kvalitetna predsetvena priprema zemljišta, savremene sejalice i plića setva.

Najveći prosečan prinos soje u nas, u višegodišnjem periodu (1995-2006.), imale su AD ‘Jedinstvo’, Apatin i AD ‘Stari Tamiš’, Pančevo. Od ukupne površine pod sojom ovih organizacija (12.951 ha, odnosno 5.933 ha) oko 85% posejano je do kraja prve nedelje aprila. Prema tome, soju treba sejati ranije, jer rana setva obezbeđuje veći prinos, ali ima i mnoge druge

prednosti. U prilog ovome ilustrativan je sledeći primer: Na području Severozapadne Bačke tri opštine su (Apatin, Sombor i Odžaci) sejale soju 2005. godine na površini od 7.242 ha. Na površinama (49,2%) posejanim od 20.marta do 10. aprila prosečan prinos je bio 3.311 kg/ha. Pri setvi 10 dana kasnije postignut je manji prinos za 415 kg/ha, 20 dana kasnije za 577 kg/ha i mesec dana kasnije za 898 kg/ha. Na površinama sejanim polovinom maja i kasnije prosečan prinos je bio manji za 1.126 kg/ha.

Ovakvi rezultati su postignuti u vlažnoj godini i području pogodnom za gajenje soje, upravo zbog povoljnih uslova vlažnosti. Međutim, u suvljim područjima prednost ranije setve bila bi još veća.

Sve mere setve, od izbora sorte, kvalitetnog semena, vremena setve, gustine useva, vegetacionog prostora, pa sve do dubine sejanja, su svaka za sebe i u kombinacijama važne za ostvarenje visokog prinosa.

mr Anka Kačarević

ZAŠTITA BILJA

HERBICIDI U STRNIM ŽITIMA

Herbicidi u strnim žitima deluju **samo preko lista** i primenjuju se **samo ako su prisutni korovi**. Takođe, temperature ne smeju biti niže od 10-15 °C u vreme i 2-3 dana nakon tretiranja zbog fitotoksičnosti. Niže doze se primenjuju ukoliko su korovi u 2-4 lista, a gornje doze preparata,

ukoliko su korovi sa više od 4 lista. Palamida se efikasno suzbija samo dok je u fazi rozete. Preparati iz I grupe su većinom efikasni za palamidu, a slabije deluju na gallium aparine. Njihov nedostatak je što nije uvek situacija da su korovi prisutni u vreme kada je moguće tretirati ovim preparatima.

Herbicidi iz I grupe (tabela) se primenjuju samo u bokorenju ili do formiranog 2. kolenca. Kasnija primena dovodi do deformiteta klasa, i šturosti zrna što smanjuje prinos.

I grupa- bokorenje				
KULTURA	AKTIVNA MATERIJA	PREPARAT	DOZA	FAZA PRIMENE
pšenica i ječam	BENTAZON + DIKAMBA	Cambio	1 l/ha	od razvijanja 3 lista do bokorenja
pšenica		Avalon	1 l/ha	
pšenica	DIKAMBA - NATRIJUM + TRIASULFURON	Lintur 70 – WG Tomigan 250 – EC Starane 250 Fox 200 - SL	150 g/ha -180 g/ha	
pšenica	PROSULFURON	Peak 75 WG	20g/hga	
pšenica	TRITOSULFURON+ DIKAMBA	Arrat	15-20g/ha	
pšenica, ječam, ovas	BENTAZON	Basagran Deltazon 48 – S Bentazon SL - 480L Galbenon Bevezon	4 l/ha	
pšenica, ječam, raž bez podusev.	2.4 - D DMA	Monosan herbi Poljosan Herbizer Monozor SL – 50 Herbocid Dikocid Agrosan Deherban - A	1.5 - 2.5 l/ha	
pšenica bez podusev.	2.4 - D DMA	Dikamin - 600	1 - 1.5 l/ha	
pšenica bez podusev.	2.4 - D - EHE	Esteron Maton Lentemul – D Estrovet	0.8 - 1.0 l/ha	<u>usev od sredine bokorenja do pojave drugog kolenca;</u>
pšenica i ječam	2.4 - D - 2 - EHE + FLORASULAM	Mustang	0.4 - 0.6 l/ha	<u>korov u fazi intenzivnog porasta</u>
pšenica	TRIBENURONMETIL	Granstar 75 – WG Agrostar Express 50 – SX Stockstar 75 – WG Cerealis	15 - 20 g/ha <u>uz dodatak 0.1 % okvašivača</u>	

Herbicidi iz II grupe (tabela) se primenjuju do pojave poslednjeg lista na najrazvijenijem stablu u bokoru useva strnih žita koji se naziva zastavičar. Osim klopivalida koji je odličan za palamidu, ostali imaju manju efikasnost, u zavisnosti od herbicida. Ukoliko postoji problem sa palamidom, može se tretirati dvofazno. . put protiv palamide, koja se mora suzbiti u rozeti, a kasnije, ukoliko postoji potreba, primeniti neki drugi preparat iz tabele II grupe. Ukoliko ne postoji i I toploljubivi korovi, kao što je poponac, divlji suncokret, pepeljuga, štir i sl. Primeniti jedan od herbicida II grupe. Najbolje je primeniti kombinovane preparate (2 aktivne materije) koji imaju proširen spektar delovanja.

Od jeftinijih preparata, može se preporučiti jedan od preparata metsulfuron-metil-a, ili amidosulfuron-aa ako je u pitanju efikasnost. Sekator, kao kombinovani preparat je pokazao visoku efikasnost na većinu korova, uključujući i palamidu.

<u>II grupa –do zastavičara</u>				
pšenica i ječam	KLOPIRALID	Lontrel – 100 Hemoklop 100-SL	0.9 - 1.2 l/ha	<u>posle nicanja useva, korov - faza 2-6 listova</u>
pšenica, ječam	AMIDOSUL-FURON	Grodyl	20--40g/ha	<u>od faze 3 lista do pojave zastavičara</u>
pšenica i ječam	JODOSULFURON - METIL + MEFENPIRDIETIL	Hussar	150 g/ha	
pšenica i ječam	JODOSULFURON- METIL AMIDOSLUFURON + MEFENPIRDIETIL	Sekator	150 - 300 g/ha	
pšenica i ječam	JODOSULFURON- METIL AMIDOSLUFURON + MEFENPIRDIETIL	Sekator liquid	0.15 l/ha	
pšenica i ječam	METSULFURON-METIL	Accurate 60 WG Larewn 60-PX Laren 60 VP Meteor Metmark Mezzo 60 WG Tezis	10g/ha	
strna žita	FLUROKSIPIR-MEPTIL	Starane-250 Bonaca EC Fluomark Fox 200-EC Stock plus Tomigan 250-EC	0,4-1,2 l/ha	
pšenica	METSULFURON-METIL + TRIBENURON-METIL	Laren max-PX	15g/ha	

Palamida

Poponac

Štir

Pepeljuga

Galium aparine

Stelaria media

Eleonora Onć Jovanović dipl. ing zaštite bilja

STOČARSTVO

ISHRANA TELADI TEČNOM HRANOM

Pravilna organizacija ishrane priplodnog podmlatka zahteva izuzetno dobro poznavanje fiziološko hranbenih specifičnosti preživara. Naime, novorođeno tele iako oteljeno sa četvorokomornim želudcem ponaša se u prvo vreme kao monogastična životinja. To je uslovljeno razvijenošću i funkcionalnoj osposobenosti pojedinih delova složenog želuca koji se sa uzrastom menjaju pri čemu osnovnu funkciju primanja i varenja hrane u prvim danima života obavlja sirište (pravi želudac) dok kasnije takvu ulogu preuzima burag sa mrežavcem. Saglasno prednjem, menja se kako način hranjenja tako i izvor hranljivih materija zavisno od osposobljenosti digestivnog trakta da u određenom uzrastu koristi hranljive sastojke iz različitih izvora.

Za uspostavljanje početnih funkcija organa za varenje i snabdevanje organizma neophodnim zaštitnim materijama (imunoglobulinima) poseban značaj ima prvo mleko krave tzv. mlezivo ili kolostrum. Po svom sastvu kolostrum se značajno razlikuje od normalnog-punomasnog mleka, a uz to sadrži velike zaštitnih materija i vitamina. Zastupljenost imunoglobulin u kolostrumu vrlo brzo se menja i posle 12h opada na oko 70%, a 24h po teljenju na samo 40-50% količine koja se nalazi u kolostrumu neposredno posle teljenja krave. S druge strane i sposobnost usvajanja imunoglobulina, od strane novorođenog teleta, takođe se stalno menja i prema većini istaživača ograničena je na prvih 24-30h života. Otuda je ne samo neophodno, već i nužno da ishara teladi započne već 1-2 h po teljenju i u prvih 24 h obavlja se 5-6 navrata sa količinama od po 0,5-1 kg.

Suštinski posmatrano kolostrum predstavlja veoma važnu hranu puta više u životu teleta i pruža mu nesamo osnovnu zaštitu protiv raznih želudačnocrevnih i respiratornih oboljenja već obezbeđuje čišćenje digestivnog trakta od prvog izmeta-mekonijuma. Istovremeno kolostrum ima zadatak da tele snabde potrebnom energijom, proteinima, mineralima i vitaminima, s obzirom da ih sadrži 2-10 puta više od normalnog-punomasnog mleka. Razvoj funkcija digestivnog trakta teleta je pri tome je takav da kolostrum, odnosno kasnije mleko, sve do uzrasta od 8 nedelja preko ezofagealnog žljeba direktno odlazi u sirište, bez obzira da li se telad hrane tečnom hranom iz otvoene posude(kofe) ili cucle.

